

Alkohol a bezpieczeństwo i zdrowie: Prezydium NRL apeluje o ograniczenia w sprzedaży i odpowiedzialne wzorce

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej podjęło dwa apele stanowiące łączone stanowisko w sprawie przeciwdziałania szkodliwym skutkom spożycia alkoholu, przedstawiając konkretne postulaty związane z obostrzeniami w dostępie do alkoholu oraz z rolą środowisk kultury i sportu w profilaktyce uzależnień. Powołując się na dane WHO i lokalne doświadczenia samorządów, PNRL podkreśla negatywny wpływ alkoholu na zdrowie publiczne, bezpieczeństwo oraz system ochrony zdrowia.

- Lekarze na oddziałach ratunkowych każdego dnia widzą, jak poważne konsekwencje niesie za sobą nadmierne spożycie alkoholu – od urazów po zagrożenia życia. Dlatego apelujemy o rozsądne ograniczenia sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych, które mogą realnie odciążyć SOR-y i poprawić bezpieczeństwo pacjentów oraz personelu. Powszechnie wiadomo, że osoby publiczne mają szczególny wkład w kształtowanie postaw społecznych. Zamiast promować alkohol, warto, by swoją popularność wykorzystywali do inspirowania młodych ludzi aktywnością fizyczną, zdrowym stylem życia i sportem. To właśnie takie wzorce budują silniejsze i zdrowsze społeczeństwo – komentuje wiceprezes NRL Klaudiusz Komor.

Apele PNRL wskazują na potrzebę wieloaspektowych działań zmierzających do zmniejszenia spożycia alkoholu w Polsce i minimalizowania jego szkód poprzez regulacje prawne, wsparcie edukacyjne oraz ograniczenia reklamy.

APEL Nr 12/25/P-IX

PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ

z dnia 29 września 2025 r.

w sprawie wprowadzenia zakazu nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej apeluje do władz państwowych o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia na terenie całego kraju zakazu sprzedaży w porze nocnej napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej stoi na stanowisku, że w godzinach nocnych alkohol nie powinien być dostępny do sprzedaży, z wyjątkiem przeznaczonych do tego lokali posiadających stosowne zezwolenie, takich jak restauracje czy puby. Wprowadzenie takiej regulacji prawnej na terenie całego kraju zmierza do ograniczenia szkód zdrowotnych i społecznych wynikających ze spożywania alkoholu.

Dotychczas inicjatywy związane z ograniczeniem sprzedaży alkoholu były podejmowane lokalnie przez niektóre samorządy terytorialne, głównie duże miasta, w których nocna sprzedaż alkoholu wpływała na obniżenie komfortu życia mieszkańców oraz pogorszenie wskaźników bezpieczeństwa publicznego. Z doświadczeń tych miejscowości, w których wprowadzono zakaz nocnej sprzedaży alkoholu, wynika, że przełożyło się to na zmniejszenie interwencji policji, straży miejskiej oraz mniejszą liczbę osób będących pod wpływem alkoholu wymagających zaopatrzenia medycznego.

Samorząd lekarki wskazuje, że sprzedaż alkoholu w porze nocnej bez ograniczeń ilościowych czy

asortymentowych skutkuje nie tylko obniżeniem poziomu bezpieczeństwa, ale także poważnymi konsekwencjami dla zdrowotności społeczeństwa oraz ograniczonym dostępem do pomocy medycznej w porze nocnej. Lekarze, którzy wykonują zawód w placówkach medycznych działających w porze nocnej (np. na SOR, izby przyjęć czy jednostki ratownictwa medycznego) od dawna sygnalizują, że duży odsetek przyjęć w porze nocnej stanowią przypadki wywołane spożyciem alkoholu. Znacząca liczba takich pacjentów, często wymagających pilnych działań medycznych, oznacza, że wydłuża się dla innych pacjentów czas oczekiwania na pomoc medyczną. Wielu lekarzy doświadcza przejawów agresji ze strony pacjentów znajdujących się pod wpływem alkoholu przyjmowanych do placówek medycznych w porze nocnej.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wskazuje, że na skutek rosnących dochodów gospodarstw domowych liczonych w stosunku do zmian inflacyjnych i cen alkoholu relatywnie zwiększa się w krajach europejskich dostępność do alkoholu. WHO akcentuje, że ograniczanie fizycznej dostępności alkoholu (w tym skracanie godzin sprzedaży) jest jednym z ważnych narzędzi zmniejszania szkód zdrowotnych i społecznych związanych z jego używaniem.

Ograniczenia godzin sprzedaży alkoholu prowadzą do spadku liczby urazów, zatruc i zachowań agresywnych, a tym samym redukują liczbę interwencji medycznych, zwłaszcza w porach nocnych. Zakaz sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych od 22:00 - 6.00 może wymiernie odciążyć szpitalne oddziały ratunkowe (SOR) i inne jednostki systemu ratownictwa medycznego oraz poprawić bezpieczeństwo pracy personelu medycznego, a także skrócić czas oczekiwania i poprawić dostępność świadczeń dla pacjentów wymagających pomocy medycznej niezwiązanej ze spożyciem alkoholu.

Względy bezpieczeństwa mieszkańców, poprawy jakości życia, oszczędności finansowe związane z mniejszą liczbą interwencji Policji i innych służb oraz poprawa funkcjonowania placówek medycznych w porze nocnej przemawiają za podjęciem inicjatywy wprowadzenia zakazu nocnej sprzedaży alkoholu na terenie całego kraju.

APEL Nr 13/25/P-IX

PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ z dnia 29 września 2025 r.

do przedstawicieli świata kultury i sportu w sprawie udziału w reklamie alkoholu

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej w poczuciu odpowiedzialności za zdrowie społeczeństwa oraz dostrzegając trudne do zaakceptowania negatywne skutki zdrowotne i społeczne spożywania alkoholu, apeluje do przedstawicieli świata kultury i sportu, aby nie brali udziału w reklamie alkoholu.

Samorząd lekarski z oczywistych względów, za którymi stoją dowody na szkodliwość alkoholu, zachęca do podejmowania wszelkich działań, które mogą ograniczyć skalę występowania choroby alkoholowej w naszym kraju. Jako lekarze codziennie jesteśmy świadkami dramatów ludzkich i ogromnych kosztów zdrowotnych, społecznych, a także ekonomicznych choroby alkoholowej. Szacuje się, że w niektórych placówkach medycznych nawet 25% hospitalizowanych pacjentów trafia do szpitala ze względu na ostre lub przewlekłe nadużywanie alkoholu.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wskazuje, że alkohol może powodować ponad 200 chorób i urazów. Krótko- i długoterminowe skutki picia alkoholu to m.in. podejmowanie ryzykownych dla zdrowia i życia zachowań, często kończących się wypadkami czy utonieniami, stosowanie przemocy, problemy trawienne, otyłość, choroba wieńcowa, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia rytmu serca, oraz zwiększone ryzyko nowotworów w tym jamy ustnej, gardła, przełyku, wątroby, jelita grubego, piersi. Należy przy tym pamiętać, że nawet spożywanie niewielkich ilości alkoholu może zwiększać ryzyko nowotworu. Alkohol jest substancją toksyczną i uzależniającą, dlatego tak jak środowisko lekarskie nie zgadza się na to, żeby mówić o „zdrowszych” papierosach, tak jeśli chodzi o spożywanie alkoholu, nie ma można mówić o bezpiecznej ilości alkoholu, która nie wpływa na zdrowie. Niezależnie od rodzaju napoju, alkohol w nim zawarty szkodzi - w każdym znajduje się ten sam związek, czyli alkohol etylowy.

Według opublikowanych w 2024 r. szacunków WHO (Global status report on alcohol and health and treatment of substance use disorders - <https://www.who.int/publications/i/item/9789240096745>

) w Polsce przeciętne spożycie czystego alkoholu na osobę w wieku powyżej 15 roku życia wynosiło 11,6 l czystego alkoholu, co jest jednym z najwyższych wskaźników na świecie. Należy także pamiętać, że chociaż prawo tego zabrania, alkohol piją również niepełnoletni.

Warto dodać, że ceny alkoholu w Polsce w odniesieniu do zarobków są jednymi z najniższych w Unii Europejskiej, a rosnące przeciętne wynagrodzenie w Polsce pozwala na zakup coraz większej ilości alkoholu.

Na wysoki poziom konsumpcji alkoholu w Polsce niewątpliwie bardzo duży wpływ ma jego reklama. Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej obserwuje z niepokojem, że znane postaci świata sportu i kultury, cieszące się zasłużoną popularnością i szacunkiem z powodu swoich osiągnięć zawodowych czy artystycznych, włączają się w akcje reklamowe koncernów wytwarzających i sprzedających alkohol. Reklamy wykorzystujące wizerunek osób powszechnie znanych i lubianych są jednym z głównych czynników przekładających się na wzrost sprzedaży i spożycia alkoholu.

Wiadomo, że aby ograniczyć negatywne skutki picia alkoholu należy podjąć wielokierunkowe działania zmierzające m.in. do ograniczenia dostępności cenowej, ograniczenia dostępności fizycznej i reklamy oraz prowadzić stale edukację zdrowotną.

Zważywszy na praktyczny brak możliwości kierowania chorych na długoterminowe leczenie odwykowe, wyjątkową trudność w leczeniu tego rodzaju uzależnienia oraz brak wystarczająco skutecznych działań w tym zakresie ze strony organów państwowych, Prezydium naczelnej Rady Lekarskiej zwraca się do znanych postaci świata kultury i sportu, będących wzorcami dla wielu, zwłaszcza młodych ludzi, aby nie brali udziału w reklamie alkoholu i firm, które alkohol wytwarzają.

